

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 2^{ης} ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΙΚΤΥΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΑΙΤΟΥΝΤΕΣ ΑΣΥΛΟ & ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ

Την Τετάρτη, 19 Δεκεμβρίου 2007 πραγματοποιήθηκε στα γραφεία του «Συνηγόρου του Πολίτη» η δεύτερη συνάντηση εργασίας του Δικτύου.

Στόχος της συνάντησης αυτής ήταν η εκατέρωθεν ενημέρωση για τις εξελίξεις στο πεδίο προαγωγής και προάσπισης των δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο και προσφύγων και η ανταλλαγή απόψεων επ' αυτών, με σκοπό να αναδειχθούν τα σημεία εκείνα που θα μπορούσαν να αποτελέσουν αντικείμενο από κοινού στοχευμένης και συντονισμένης δράσης των μελών για το 2008.

I. Οι διαπιστώσεις από τις θεματικές ενότητες που αναπτύχθηκαν στην ημερίδα συνοψίζονται στα εξής:

A. Πρόσβαση στη διαδικασία ασύλου

1. Επαναπροωθήσεις

Συνεχιζόμενες καταγγελίες προσώπων και οργανώσεων για συστηματικά εκτελούμενες επαναπροωθήσεις τόσο από τα χερσαία σύνορα (από σημεία του Έβρου) όσο και από θαλάσσης, προκαλούν τον έντονο προβληματισμό μας. Ωστόσο, από τις αρμόδιες αστυνομικές και λιμενικές αρχές, υπάρχει η γενικευμένη διάψευση τέτοιων καταγγελιών με αποτέλεσμα οι υποθέσεις αυτές ν'αποτελούν ακόμη «γκρίζες ζώνες» με μικρές δυνατότητες διερεύνησης.

Στο σημείο αυτό θίχθηκε επίσης και το θέμα της ενεργοποίησης του πρωτοκόλλου επανεισδοχής με συνέπεια τις επαναπροωθήσεις Ιρακινών –κυρίως- υπηκόων. Όσον αφορά τις επαναπροωθήσεις ατόμων, των οποίων η απέλαση είναι ανέφικτη υπήρξε ενημέρωση για την σχετική έκθεση της γερμανικής ΜΚΟ “Pro Asyl” σε συνεργασία με την Ομάδα Δικηγόρων.

2. Παραλαβή αιτημάτων στα σημεία εισόδου

Με βάση και επίσημα στοιχεία είναι διαπιστωμένο το χαμηλό ποσοστό αιτημάτων ασύλου, που υποβάλλονται στα σύνορα, ως αποτέλεσμα της ελλιπούς ενημέρωσης των ενδιαφερομένων, της μη εξειδίκευσης του προσωπικού των αρμόδιων αρχών σε θέματα ασύλου και εν μέρει της βούλησης και των ιδίων των ενδιαφερομένων. Όσον αφορά την ενημέρωση μέσω του νέου φυλλαδίου το οποίο εξέδωσε το Υπουργείο, αναφέρθηκε από μέλη του Δικτύου ότι αυτό είτε δεν διανέμεται συστηματικά είτε καθόλου (πχ. στη Χίο). Επίσης στο σημείο αυτό τέθηκε το ζήτημα της ποιότητας της διερμηνείας. Πέραν όμως των προβλημάτων παραλαβής στα σημεία εισόδου, μέλη του Δικτύου τόνισαν τα προβλήματα στην πρόσβαση και στην Υποδιεύθυνση Αλλοδαπών Αθηνών, ενημερώνοντας μας για τη νέα τακτική χορήγησης αριθμού προτεραιότητας για κατάθεση αιτημάτων κάθε Κυριακή καθώς και για δυσκολία πρόσβασης για θέματα πέραν της υποβολής αιτήματος ασύλου (πχ. αλλαγή διεύθυνσης, κατάθεση προσφυγής κλπ).

B. Διαδικασίες ασύλου

1. Εφαρμογή ταχύρρυθμης – κανονικής διαδικασίας

Η επιλογή της ταχύρρυθμης διαδικασίας κατά την εξέταση αιτημάτων ασύλου φαίνεται να αποτελεί γενικευμένη πλέον πρακτική για τα αιτήματα που υποβάλλονται μέσω του Τμήματος Ασύλου της Υποδιεύθυνσης Αλλοδαπών Αθηνών, χωρίς να αιτιολογείται, με βάση συγκεκριμένα κριτήρια η -κατά περίπτωση- υπαγωγή σε αυτήν την διαδικασία. Αντιθέτως, αναντίστοιχα με τις πρόβλεψεις του Π.Δ. 61/1999 η τακτική διαδικασία αποτελεί πλέον τον κανόνα στα σημεία εισόδου. Αποτέλεσμα της γενικευμένης υπαγωγής στην ταχύρρυθμη εξέταση είναι η επιβάρυνση εξέτασης των αιτημάτων σε β' βαθμό.

2. Ανθρωπιστικό καθεστώς

Κοινή διαπίστωση το εξαιρετικά χαμηλό ποσοστό αναγνώρισης του ανθρωπιστικού καθεστώτος, καθώς και οι καθυστερήσεις στην ανανέωση της «ροζ κάρτας» με συνέπεια την εκπρόθεσμη υποβολή αίτησης ανανέωσης και αποτέλεσμα την έκπτωση από τη νομιμότητα του αιτούντος.

3. Κράτηση

Ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε από το Συνήγορο του Πολίτη, κατά την προηγούμενη χρονιά, στο θέμα του γενικευμένο μέτρου της επιβολής απέλασης και της ακολουθουμένης κράτησης που εφαρμόζεται αδιακρίτως κυρίως στις παραμεθόριες περιοχές σε όλους του παράνομα εισερχόμενους αλλοδαπούς. Η εξομοίωση των αιτούντων άσυλο με τους υπό διοικητική απέλαση αλλοδαπούς και μετά την υποβολή του αιτήματος ασύλου (στα σημεία εισόδου), οδηγεί στην αμφίβολης νομιμότητας κράτησή τους χωρίς να εξειδικεύονται οι λόγοι που την επιβάλλουν. Επίσης προβληματική και αποθαρρυντική για την υποβολή αιτήματος ασύλου θεωρούμε την εξάντληση του χρόνου κράτησης (τρίμηνο) (βλ. σχετ. αυτοψία Σάμου). Σχετικά με το θέμα αυτό ο Συνήγορος ετοιμάζει έγγραφο προς τις αρμόδιες αρχές.

4. Επιδόσεις απορριπτικών αποφάσεων

Ο Συνήγορος κατά το τελευταίους μήνες του 2007 έχει δεχθεί έναν μεγάλο αριθμό αναφορών από οργανώσεις (μέλη του Δικτύου) σχετικά με τη μη νομότυπη κοινοποίηση απορριπτικών αποφάσεων ασύλου (χωρίς διερμηνέα και χωρίς ενημέρωση για την προθεσμία άσκησης προσφυγής) στο Τμήμα Ασύλου της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αθηνών, ενώ, ταυτόχρονα με την επίδοση της απορριπτικής απόφασης χορηγείται και το ειδικό δελτίο αιτούντος άσυλο αλλοδαπού (ροζ κάρτα), με συνέπεια την δημιουργία εσφαλμένης εντύπωσης εκ μέρους των ενδιαφερομένων ότι εξακολουθούν να έχουν δικαίωμα παραμονής στη χώρα και να μην ασκούν εμπρόθεσμα προσφυγή. Η ανησυχία όλων των μελών είναι ότι το φαινόμενο αυτό θα ενταθεί.

Γ. Συνθήκες Κέντρων Υποδοχής

Κοινή διαπίστωση αποτέλεσε το γεγονός ότι οι συνθήκες στα Κέντρα εξακολουθούν να είναι δύσκολες. Ιδιαίτερος προβληματισμός αναπτύχθηκε επίσης και για το εκδοθέν Π.Δ 220/07 (Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2003/9 ΕΚ, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο). Οι συμμετέχοντες θεωρούν ότι υπάρχουν ακόμη αρκετές ασάφειες που αφορούν την ενημέρωση των ενδιαφερομένων, τις προθεσμίες των αιτήσεων, της πρόσβασης των ΜΚΟ στα κέντρα αυτά, κ.ά. Επίσης ετέθη και το γενικότερο θέμα του καθορισμού του καθεστώτος των Κέντρων αυτών, δηλαδή του Κανονισμού Λειτουργίας τους (διάκριση μεταξύ υποδοχής/φιλοξενίας από κράτηση που ουσιαστικά είναι σήμερα) ο οποίος οφείλει να είναι προσανατολισμένος στα δικαιώματα των αιτούντων.

Δ. Ασυνόδευτα ανήλικα

Από μέλη του δικτύου που δραστηριοποιούνται σε παραμεθόριες περιοχές ενημερωθήκαμε ότι κατά το τελευταίο διάστημα οι αφίξεις ασυνόδευτων ανηλίκων έχουν αυξηθεί και μάλιστα ο μέσος όρος του ηλικιακού εύρους μειώθηκε. Επίσης πληροφορηθήκαμε ότι στη Χίο, όλα τα ανήλικα υποβάλλονται μαζικά στη διαδικασία ασύλου.

Μια δεύτερη διαπίστωση ήταν ότι δεν ενημερώνεται πάντα ο αρμόδιος Εισαγγελέας για τις περιπτώσεις αυτές όπως γίνεται π.χ στη Χίο. Τέλος, αναφορά έγινε και στον καταυλισμό προσφύγων Πάτρας τον οποίο επισκέφθηκε τόσο η Υ.Α για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα όσο και ο Κύκλος Δικαιωμάτων του Παιδιού του ΣτΠ και διαπιστώθηκε ότι η συντριπτική πλειοψηφία των ατόμων που διαβιούν εκεί είναι ανήλικοι.

Ε. Κοινωνικό status απορριφθέντων άσυλο και μη δυνάμενων ν' απελαθούν

Στην συνάντηση εργασίας, πέρα από τα παραπάνω θέματα της ατζέντας ετέθη και το ερώτημα του καθεστώτος διαμονής και οι επιπτώσεις στην κοινωνική ζωή των απορριφθέντων άσυλο και εν γένει των αλλοδαπών με υπηρεσιακό σημείωμα προς αποχώρηση από την Ελληνική επικράτεια, μη δυνάμενων ωστόσο ν' απελαθούν. Προβληματισμός υπήρξε για την έλλειψη προνοιακών δομών και για τη δυνατότητα συνεργασίας του Δικτύου με τις κοινότητές τους.

Π. Δράσεις για το 2008:

Σε συνέχεια των ανωτέρω διαπιστώσεων αποφασίστηκε η δράση του Δικτύου να εστιαστεί:

- Στον σχολιασμό του νέου ΠΔ 220/07 και η πιθανά από κοινού εκπόνηση εγγράφου προς τις αρμόδιες αρχές προκειμένου να υπάρξουν διευκρινήσεις των ασαφειών μέσω εγκυκλίου
- Σε περιστατικά και τις συνθήκες επαναπροωθήσεων
- Σε θέματα κοινωνικής ζωής και δικαιωμάτων αιτούντων άσυλο & προσφύγων καθώς και σε συνεργασία με κοινότητες αιτούντων άσυλο και τέλος
 - Με θέματα που αφορούν το καθεστώς διαμονής και εργασίας των απορριφθέντων αιτούντων άσυλο και μη δυνάμενων ν' απελαθούν